

A man with a mustache, wearing a green suit jacket, a white shirt, and a yellow tie, is seated. A large, brown, flared megaphone is positioned behind his head, with its handle resting on his shoulder. Several small, yellow, rectangular pieces of paper are floating in the air around him, some appearing to be blown out of the megaphone. The background is a dark, textured surface with visible cracks.

Χόρχε Γκαλάν

Το δωμάτιο
στο βάθος του σπιτιού

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση: Αχιλλέας Κυριακίδης

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: LA HABITACIÓN AL FONDO DE LA CASA

Από τις Εκδόσεις Valparaíso, Γρανάδα 2013

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: Το δωμάτιο στο βάθος του σπιτιού

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Jorge Galán

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Αχιλλέας Κυριακίδης

ΘΕΩΡΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη

ΕΙΚΟΝΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Maggie Taylor, *The Reader* (2002)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μερσίνα Λαδοπούλου

© Jorge Galán, 2013

© Εικόνες εξωφύλλου: Maggie Taylor

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2015

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2015

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-1284-9

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-1285-6

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr • www.psychogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr • www.psychogios.gr

Χόρχε Γκαλάν

Το δωμάτιο
στο βάθος του σπιντιού

Μετάφραση – Σημειώσεις:
Αχιλλέας Κυριακίδης

Μυθική γέννηση ~

Μια ακαθόριστη κραυγή έσκισε τη νύχτα στα δύο. Μια κραυγή από ένα μισοσκοτεινο σπίτι. Η κραυγή ενός άνδρα που ήταν πάνω σε μια γυναίκα. Μια κραυγή σπαραχτική μέσα στη νύχτα, που κράτησε όσο μια βροντή. Δεν ακολούθησε αστραπή· μόνο μια απέραντη σιωπή. Μπορεί ν' ακούστηκε έτσι, αλλά δεν ήταν κραυγή φρίκης· ήταν κραυγή ηδονής. Η γυναίκα από κάτω του έβγαζε μόνο κάτι ξέψυχα βογκητά. Ήταν μητέρα και κρατιόταν, γιατί τα δυο παιδιά της, μωρά σχεδόν, κοιμόνταν στη διπλανή κάμαρα.

Από τότε που είχαν κάνει παιδιά, ο έρωτάς τους ήταν σιγαλός. Για κείνον, όμως, η νύχτα αυτή ήταν διαφορετική. Ένωσε στο στήθος κάτι που του κατέβηκε ως κάτω στην κοιλιά και τον έκανε να συνειδητοποιήσει ότι δεν αισθανόταν μόνο με τη σάρκα του, μα και με την ψυχή του, κι ότι από τις κινήσεις, τις ωθήσεις του, τη ρυθμική απόλαυση του εραστή που έχει διεισδύσει στη γυναίκα του, ήταν στα πρόθυρα να εκραγεί.

Παρ' όλο που είχε υποταγεί εντελώς στο ασυνείδητο της ηδονής, κατάλαβε τι έμελλε να του συμβεί, αλλά δε θέλησε να σταματήσει. Συνέχισε. Συνέχισε με άκρατη ευχαρίστηση, ώσπου τίναξε από μέσα του αυτό που τον έκανε άνδρα: το σπέρμα του, την ίδια στιγμή που απ' το λαρύγγι του άφηνε να βγει αυτό που τον έκανε άνθρωπο: η ψυχή του.

Το μόνο που έμεινε μετά ήταν ένα σώμα κορεσμένο, άδειο. Ο άνδρας της κραυγής ήταν νεκρός. Ο άνδρας τής κραυγής ήταν ένας άνθρωπος που βιάδιζε και είχε κάνει μια στάση μετά από σχεδόν έναν αιώνα αδιάκοπο περπάτημα. Ήταν ενενήντα εννέα χρόνων και πέθανε γνωρίζοντας πως θα γινόταν πατέρας για τρίτη φορά. Η γυναίκα του θα το μάθαινε λίγες εβδομάδες αργότερα.

2

Ο άνθρωπος που βάδιζε δεν είχε όνομα. Όταν γεννήθηκε, η μητέρα του τον είπε Αγόρι, και καθώς στο βουνό όπου ζούσαν δεν υπήρχε άλλος κανείς εκτός απ' τα πουλιά, τα αγουτί, τα κουνέλια και κάτι αγριόγατες, δεν ένωσε την ανάγκη να του δώσει όνομα. Αργότερα, όταν το Αγόρι μεγάλωσε, πήγε να ζητήσει δουλειά σε μια γειτονική ασιέντα, κι εκεί τον είπαν Παλικάρι.

«Πώς σε λένε;» τον είχε ρωτήσει ο επιστάτης.

«Αγόρι».

«Πώς είπες; Αγόρι;»

«Έτσι με φωνάζει η μάνα μου».

«Δεν ξέρω τι σόι βλακεία είναι αυτό, αλλά αφού δεν έχεις όνομα, εδώ θα σε λέμε Ζούδι. Το Αγόρι ξέχασέ το».

Κι έτσι τον έλεγαν, Ζούδι, αλλά καθώς είχε την τύχη, το αφεντικό, ο κύριος της ασιέντας, ο δον Εουστάσιο, να τον κάνει προσωπικό του βοηθό γιατί ήταν πιο δουλευταράς από τους άλλους, τα 'παιρνε πιο γρήγορα απ' τους

άλλους κι ήταν πιο υπάκουος απ' τους άλλους, κανείς δεν τον ξανάπε Ζούδι υποτιμητικά, αλλά τον φώναζαν Παλικάρι, όπως τον έλεγε ο αφέντης. Κι έτσι τον φώναζαν, κοντά τριάντα χρόνια. Όταν ο κυρ Εουστάσιο πέθανε, ο πρωτότοκος γιος του, Εουστάσιο Χενάρο, έγινε αφεντικό της ασιέντας και των εργατών, ανάμεσα στους οποίους και το Παλικάρι, που ήδη είχε μάθει να γράφει και να διαβάζει, κι είχε γίνει άνδρας με τα όλα του: μαύρα μαλλιά, μάτια αμυγδαλωτά, συμπρέρο, η ίδια άσπρη πουκαμίσσα που την έπλενε κάθε μέρα, δερμάτινα παπούτσια που 'χε μάθει να τα φτιάχνει ο ίδιος, και με όλα του τα δόντια, γερά, κατάλευκα, έτσι που όλοι όσοι τον γνώριζαν έλεγαν πως πρέπει να 'ταν από καλή γενιά.

«Πατέρας σου ποιος ήταν;» τον ρώτησε μια μέρα ο Εουστάσιο Χενάρο.

«Η μαμά μου, που έχει πια πεθάνει, δε μου το 'πε ποτέ».

«Και πού γεννήθηκες;»

«Εγώ ζούσα ψηλά, στον Σαν Χασίντο, και μετά ήρθα κι έπιασα δουλειά στου πατέρα σου».

«Κοίτα, όμως, νεαρός δεν είσαι πια για να σε λέμε Παλικάρι, οπότε πρέπει να σου δώσουμε ένα όνομα, αν και τώρα πια δεν ξέρω σε τι θα σου χρειαστεί. Κάλλιο να σε λέμε Άντρα, που 'ναι και πιο εύκολο».

Οπότε, τον φώναζαν Άντρα. Κι οι γυναίκες, βλέποντάς τον, ψιθύριζαν πίσω απ' την πλάτη του:

«Έρχεται 'κειός ο άντρας», έλεγε μια τους.

«Ο άντρας ο ζουρλός», έλεγε άλλη, «που γυναίκα δε γνώρισε».

«Μονάχα αέρα θα 'χει ανάμεσα στα σκέλια του», έλεγε άλλη μια, κι όλες κρυφογελούσαν.

Γιατί για τότε που μιλάμε, ο Άντρας ήταν πάνω από σαράντα κι ούτε ποτέ του είχε γνωρίσει γυναίκα, ούτε είχε επιθυμήσει ν' αποκτήσει. Ήταν ένας άνδρας παράξενος, μοναχικός, που όταν τ' αφεντικό δεν πρόσεχε το κτήμα γιατί είχε πάει να μεθοκοπήσει, κάτι που δε γινόταν και σπάνια, εκείνου του άρεσε να περπατάει ώρα πολλή στον κάμπο, ανάμεσα στους λόφους ή ακολουθώντας το ρέμα κάποιου ποταμού, αλλά και να πλαγιάζει κάτω από τα δέντρα και να τ' ακούει να ψιθυρίζουν, κι ο κόσμος έλεγε, όταν τον έβλεπαν πεσμένο στο χορτάρι, με μάτια ορθάνοιχτα και μια συγκρατημένη ευτυχία στο πρόσωπό του, πως καταλάβαινε τη γλώσσα των δέντρων, πως τα δέντρα τού αφηγούνταν ιστορίες παλιές από τόσο αρχαίους κόσμους ώστε δε ζούσαν στην Αμερική ακόμα Ινδιάνοι, ούτε υπήρχε καμιά ήπειρος με τούτο τ' όνομα· ιστορίες πιο αρχαίες κι από την ίδια ακόμα την ανθρωπότητα. Έλεγαν κιόλας πως, με το να τις ακούει, είχε μάθει τη γλώσσα των δέντρων και τη γλώσσα του νερού των ποταμών και τη γλώσσα των ανέμων. Διηγούνταν ιστορίες για τον Άντρα, κι ο Άντρας διηγούνταν ιστορίες στα παιδιά, και για ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, ανάμεσα στα εξήντα και τα εβδομήντα του, ο Παραμυθάς, όπως τον έλεγαν, ή Γερο-Παραμυθάς ή Γέρος με τα Παραμύθια πήγαινε απ' τη μιαν άκρη του κτήματος ως την άλλη ή στα καντόνια ή στα χωριουδάκια, καθόταν στα πάρκα και μάγευε τα παιδιά με τις ιστορίες του, ιστορίες με μάγους και πολέμους

φοβερούς κι ατρόμητους ιππότες, κι όλοι ξαφνιάζονταν ακούγοντάς τον να μιλάει τόσο διαφορετικά, τόσο σωστά, κι όλοι απορούσαν ποιος και πού του τα 'χε μάθει.

Όταν έκλεισε τα εξήντα δύο του, ο γιος του Εουσάσιο Χενάρο, ο Χενάρο Αλμπέρτο, ανέλαβε την ασιέντα γιατί ο πατέρας του είχε αρρωστήσει βαριά στο συκώτι, απ' το πολύ αγουαρδιέντε. Ο Χενάρο Αλμπέρτο έκρινε πως ο Άντρας ήταν πια πολύ γέρος για να κάνει οποιαδήποτε άλλη δουλειά εκτός από θελήματα, να φέρνει δηλαδή και να πηγαίνει πράγματα απ' το 'να κτήμα στο άλλο. Κι αυτή τη δουλειά τού ανέθεσε, όχι για να τον ξεφορτωθεί αλλά από εκτίμηση, κι όχι για τις ιστορίες που συνήθιζε να λέει, που κάποιες είχαν φτάσει στ' αυτιά του και του άρεσαν, αλλά γιατί είχε όλα του τα δόντια, δεν του 'λειπε ούτε ένα και τα κρατούσε κατάσπρα σαν τον αφρό της θάλασσας.

«Για πες μου», τον ρώτησε μια μέρα, «τι κάνεις με τα δόντια σου;»

«Μόνο τα ξεπλένω», ήταν η απάντηση του Άντρα.

«Μόνο με νερό;»

«Ναι· μόνο με νερό».

«Είναι όμως τέλεια και γερά. Πώς θα 'θελα και τα δικά μου να 'ναι έτσι...»

Ο Άντρας, που δε χαμογελούσε ποτέ ή σχεδόν ποτέ, έσκασε ένα αμυδρό χαμόγελο, κι ο Χενάρο Αλμπέρτο μπόρεσε να διαπιστώσει, γι' άλλη μία φορά, τη λευκότητα και την ευρωστία εκείνων των δοντιών.

«Κοίτα», του είπε ο Χενάρο Αλμπέρτο, «σου 'χω μια δουλειά: να πας κάτι στον δον Φάουστο, στο κτήμα Ελ

Πιτάλ. Δεν έχεις πρόβλημα να περπατήσεις – έτσι δεν είσαι;»

«Όχι», ήταν η απάντηση του Άντρα. «Μια ζωή περπατάω».

Όταν ήταν αγόρι, είχε γυρίσει όλο τον λόφο Σαν Χασίντο, σπιθαμή προς σπιθαμή, απ' το Σαν Μάρκος, όπου ζούσε, ως το Ιλοπάνγκο, μόνο και μόνο για να κολυμπήσει στη λίμνη που είναι εκεί. Όταν ήταν νεαρός και μετὰ άντρας, έφευγε απ' το Κτήμα και πήγαινε ως εκεί που είχε ποτάμι και δέντρα. Ήταν φορές που βάδιζε μέρες ολόκληρες, χωρίς να τρώει τίποτα, μα πίνοντας λίγο νεράκι πού και πού, χωρίς να σταματήσει. Τώρα που ήταν πολύ γέρος, πήγαινε μόνο από τη μία πλατεία στην άλλη, από το ένα χωριό στο άλλο, από το ένα καντόνι στο άλλο. Είχε βαδίσει όλη του τη ζωή, και τώρα ξανάπιανε το βάδισμα. Μετέφερε μηνύματα και δέματα απ' το κτήμα Ελ Πιτάλ, απ' το Κτήμα Ελ Άρο ντε Μπρόνσε, απ' το Ελ Παραΐσο, απ' το Λος Μπουέιες, το Σάντα Μαρία, το Σάντα Εουχένια. Πήγαινε και ξαναρχόταν, ξαναπήγαινε κι ερχόταν, κι όταν ο αφέντης Χενάρο Αλμπέρτο ή κάποιος επιστάτης τον ρωτούσε αν ήταν κουρασμένος και μήπως προτιμούσε ν' αράξει στο ράντσο του και να ξεκουραστεί στην αιώρα του, ο Άντρας τούς έλεγε όχι, τους έλεγε πως προτιμούσε να πηγαίνει όλη μέρα από δω κι από κει, πως έτσι μόνο χόρταινε τη ζωή, και οι άλλοι άνδρες, οι επιστάτες κι ο ίδιος ο αφέντης δον Χενάρο Αλμπέρτο, έκαναν πίσω από την πλάτη του κουβέντες σαν αυτήν:

«Το σώμα αυτού του γέρου», έλεγε ένας, «δεν έχει

χάσει τις δυνάμεις του γιατί δε γνώρισε ποτέ γυναίκα».

«Μπορεί και να 'ν' αυτό», του απαντούσαν.

«Ναι, μπορεί, αλλά ούτε οι παπάδες δεν είν' έτσι, ακόμα κι οι παπάδες ξεδίνουν κάπου κάπου, κι αυτός, κοιτάξτε τον, είναι ένα θεριό που ανεβοκατεβαίνει τα βουνά».

«Μα δεν είναι απαίσιο να μην έχεις πάρει ποτέ σου γυναίκα;»

«Απαίσιο είναι, ναι. Αυτός ο άνδρας ήταν παράξενος όλη του τη ζωή, και τώρα ούτε που μιλάει πια, ούτε πια λέει τις ιστορίες που έλεγε παλιά».

«Αλήθεια είναι κι αυτό», έλεγε ο δον Χενάρο Αλμπέρτο.

Για το βουνό τραβούσε, να δώσει κάτι στο κτήμα Σάντα Πετρόνα, όταν πέρασε μπροστά από ένα ράντσο χτισμένο με άχυρο και ξύλο, κι άκουσε τα βογκητά μιας ετοιμόγεννης. Στάθηκε, ένωσε να γεμίζει το κεφάλι του από μιαν άγνωστη μυρωδιά που ερχόταν απ' το ράντσο, και φαντάστηκε, για κάποιο λόγο που ούτε εκείνος τον κατάλαβε ούτε εμείς τον μάθαμε ποτέ, πως αυτή η μυρωδιά ερχόταν απ' τ' ανοιχτά σκέλια της γυναίκας αλλά δεν ήταν δική της. Λίγο μετά, όταν ακούστηκε το κλάμα του νεογέννητου, η μυρωδιά δυνάμωσε. Και δυνάμωσε τόσο πολύ, ώστε του Άντρα τού κόπηκαν τα πόδια, κι έπεσε χάμω με τα μούτρα και γεύτηκε το χώμα και τη σκόνη του δρόμου που 'χε περπατήσει.

Τον πήρε ο ύπνος εκεί, στο σημείο όπου είχε πέσει. Θα 'ταν τέσσερις το απόγευμα όταν αποκοιμήθηκε. Ξύπνησε ξημερώνοντας τ' άλλο πρωί, κάτω απ' τ' αστέρια,

αφού όλη νύχτα είχε ονειρευτεί ότι κουβέντιαζε με αγ-
γέλους για ένα θέμα που ποτέ δεν το 'πε σε κανέναν.
Τότε ήταν στα ογδόντα του, κι όπως σωστά έλεγαν οι
επιστάτες κι ο αφέντης Χενάρο Αλμπέρτο, γυναίκα δεν
είχε γνωρίσει ακόμα.

3

Τον άλλο χρόνο ξαναπήγε στο κτήμα Σάντα Πετρόνα, και τον άλλο μετά απ' αυτόν, και τον παράλλο. Πρώτα είδε μια γυναίκα μ' ένα μωρό στην αγκαλιά, μετά είδε μιαν άλλη γυναίκα με το ίδιο μωρό, μετά είδε ένα κοριτσάκι να νίβει το πρόσωπό της σε μια στέρνα έξω από το ράντσο. Ήταν ένα κοριτσάκι με ίσια μαλλιά, στρογγυλό κεφαλάκι, μάτια λίγο σχιστά και δέρμα μελαχρινό, που φορούσε ένα παλιό φουστάνι, βρόμικο και μπαλωμένο με κόκκινη κλωστή, αλλά δε φορούσε παπούτσια, μήτε σανδάλια. Κάθε χρόνο, επί δεκάξι χρόνια στη σειρά, περνούσε ο Άντρας απ' το κτήμα αυτό κι αυτό το ράντσο.

Όταν έκλεισε τα ενενήντα πέντε του, ένωσε την ανάγκη να περνάει όχι πια κάθε χρόνο, αλλά κάθε τρεις μήνες. Ο πατέρας του σπιτιού, τον οποίο δεν είχε χαιρετήσει ποτέ, άρχισε να τον χαιρετάει, μέχρι που αντάλλαξαν και δυο-τρεις κουβέντες, ώσπου, μια μέρα, ο Άντρας στάθηκε κάτω απ' τη σκιά ενός δέντρου και είπε στον

πατέρα πως ήθελε να του πει μια ιστορία. Αν και στο ράντσο ζούσαν εννέα άτομα, οι δύο γονείς και επτά παιδιά, μόνο ένα απ' αυτά βγήκε κι ήρθε και κάθισε μαζί τους: η μικρή, που τώρα ήταν δεκαπέντε χρόνων κι είχε γίνει μια κοπέλα στιβαρή και φαρδοκάπουλη, με μακριά μαύρα μαλλιά που τα 'λουζε με νερό ποταμίσιο και σαπούνι από λαρδί, και καμιά φορά τα στόλιζε με άσπρα λουλουδάκια από τον κάμπο. Πολλά απογεύματα πέρασαν και πολλές ιστορίες ειπώθηκαν μετά από εκείνο το πρώτο απόγευμα που είχε ειπωθεί η πρώτη ιστορία.

Μια μέρα, ο Άντρας κατάλαβε ότι είχε έρθει η ώρα ν' αφηγηθεί εκείνη την ιστορία που τη φύλαγε από πάντα, την ιστορία ενός άνδρα, τώρα πολύ γέρου, που είχε ερωτευτεί μια κοπέλα, τότε πολύ νέα. Αυτή την ιστορία τούς αφηγήθηκε, ο πατέρας μαγεύτηκε, το ίδιο και η μικρή, και πριν η μητέρα της προλάβει να φωνάξει τ' αδέλφια της για να την εμποδίσουν, εκείνη είχε μαζέψει τα πράγματά της κι είχε φύγει μ' εκείνον που, τώρα πια, είχε αντονομαστεί σε Γέροντα.

Ο Γέροντας οδήγησε την κοπέλα σε μια καλαμωτή καλύβα, σ' ένα ύψωμα του λόφου Σαν Χασίντο, απ' την πλευρά του Σαν Μάρκος, κι εκεί, με τα ενενήντα έξι χρόνια του κλεισμένα, γνώρισε γυναίκα για πρώτη φορά και γέννησε το πρώτο του παιδί, έναν γιο που η μητέρα του ήθελε πολύ να τον πουν Πέδρο Λουίς, γιατί αυτηνής, αντίθετα απ' τον άντρα της, της άρεσαν τα ονόματα, κι εκείνη την έλεγαν Μάρτα Τίτα. Έναν χρόνο αργότερα, ο Γέροντας θέλησε να πλαγιάσει με τη γυναίκα του για δεύτερη φορά, και το 'κανε, και η γυναίκα έμεινε το ίδιο

ευχαριστημένη και το ίδιο γκαστρωμένη όπως την πρώτη φορά. Εννέα μήνες αργότερα απέκτησαν μια κόρη που της έδωσαν το όνομα Μάρτα Τίτα, όπως της μάνας της, κι η τύχη το 'φερε να γεννηθεί κι αυτή στις 22 Μαΐου, ακριβώς όπως το προηγούμενο παιδί.

Πέρασαν δύο χρόνια. Και τότε, ο Άντρας θέλησε να γνωρίσει τη γυναίκα του για τρίτη φορά, και το 'κανε, και μια νύχτα που λυσομανούσε ο αέρας πλάγιασε μαζί της, και η γυναίκα έμεινε πιο ευχαριστημένη απ' τις άλλες φορές, κι ο γέρος άντρας της με τα άψογα δόντια είχε κρατήσει όλες του τις δυνάμεις, όλη του τη ζωτικότητα για το τέλος της ζωής του, και όση ικμάδα του 'χε απομείνει την άφησε να βγει εκείνη τη νύχτα, κάτω από εκείνο τον αέρα, κάτω από εκείνα τ' άστρα, κάτω από εκείνο το άρωμα που ερχόταν απ' έξω, από ένα λιβάδι με γιασεμιά του δάσους μπροστά στο λασποκάλυβο, όλη την άφησε να βγει και έμεινε έτσι, γερμένος πάνω της, νεκρός, αφού πρώτα είχε βγάλει μια τρομαχτική κραυγή, σαν μια βροντή που έσχιζε τη νύχτα στα δύο.

Η Μάρτα Τίτα ήταν μια γυναίκα με τρία παιδιά, έναν πεθαμένο άντρα κι ένα άσπαρτο χωράφι, χωρίς πολλές δυνάμεις μετά τη γέννηση του τρίτου παιδιού και χωρίς την παραμικρή διάθεση να γυρίσει στο πατρικό ράντσο απ' όπου την είχε βγάλει, στα δεκάξι της, το χέρι ενός γέροντα που μετά έγινε ο άντρας της. Το τρίτο της παιδί γεννήθηκε το 1920. Τα επόμενα χρόνια μόχθησε πολύ, αφού ήθελε να κάνει την ιδιοκτησία της ένα μικρό και παραγωγικό σιτοχώραφο, αλλά και να εκτρέφει λίγα γουρούνια και πουλερικά. Παρά την απειρία και τη μοναξιά της, τα πράγματα πήγαν καλά ώσπου το πρώτο της παιδί έκλεισε τα έξι. Την παραμονή των γενεθλίων του, ο Πέδρο Λουίς ένωσε μιαν αδιαθεσία, τον πονούσαν το κεφάλι και τα μάτια, και η Μάρτα Τίτα ανησύχησε πολύ, γιατί το παιδί δεν είχε αρρωστήσει ποτέ από τη μέρα που γεννήθηκε, δεν είχε κρυολογήσει ποτέ, ούτε τον είχε πονέσει το στομάχι του. Εκείνη τη νύχτα, τον τύλιξε με μια μάλλινη κουβέρτα,

τον ξάπλωσε στο κρεβάτι και του 'δωσε να πιει φρέσκο γάλα αγελάδας, που το 'χε βράσει και το 'χε γλυκάνει με τριφτή κανέλα. Το άλλο πρωί, 22 Μαΐου, το παιδί πέθανε, και η απαραγγόρητη μητέρα παράτησε όλες τις δουλειές της και πένθησε έναν μήνα.

Έναν χρόνο αργότερα, την παραμονή των έκτων γενεθλίων της, η μικρή Μάρτα Τίτα είπε στη μαμά της ότι την πονούσαν το κεφάλι και τα μάτια της, και όσο κι αν η μητέρα της προσευχήθηκε όλη νύχτα, όσο κι αν προσευχήθηκε με όλη της τη δύναμη να μην έχει η κόρη της την ίδια τύχη με τον μεγαλύτερο αδελφό της, όσο κι αν προσευχήθηκε σ' όλους τους αγίους που ήξερε και στην Παναγία, το άλλο πρωί η μικρή βρέθηκε νεκρή. Η μητέρα έπεσε σ' ένα είδος λήθαργου κι αναλογίστηκε, με αβάσταχτη στενοχώρια και με μια απροσμέτρητη πίκρα που της φαρμάκωνε το στόμα, πως τα παιδιά της κι η κοιλιά της ήταν καταραμένα εξαιτίας αυτού του άνδρα που ούτε εκείνη κατάφερνε να εξηγήσει πώς είχε μπορέσει να τον αγαπήσει όλα αυτά τα χρόνια που πέρασαν μαζί.

Γιατί τον είχε αγαπήσει, ναι, αλλά όταν ο Άντρας πέθανε, όταν έπεσε πάνω της το βάρος του πτώματός του, το μόνο της συναίσθημα ήταν μια απέραντη ντροπή που είχε παντρευτεί έναν γέρο. Όλη η αγάπη που είχε νιώσει γι' αυτόν εξατμίστηκε τόσο γρήγορα όσο και ανεξήγητα, κι ήταν σαν να 'χε υπνωτιστεί και την είχε ξυπνήσει ένα παλαμάκι.

Όταν κόντευαν τα έκτα γενέθλια του τρίτου της παιδιού, η Μάρτα Τίτα αποφάσισε να κατέβει απ' τον λό-

φο για να ζητήσει βοήθεια, και δε βρήκε πουθενά αλλού ν' απευθυνθεί παρά σ' ένα μοναστήρι. Πήρε το παιδί της, μάζεψε κάτι ρούχα σ' έναν ντορβά και βγήκε από το λασποκάλυβό της ένα ξημέρωμα του 1926. Το παιδί, που λεγόταν Βισέντε, είχε γεννηθεί κι αυτό στις 22 Μαΐου, κι εκείνη θα 'κανε τα αδύνατα δυνατά να το σώσει απ' τον χαμό.

Χόρχε Γκαλνάν

Παρ' όλο που είχε υποταγεί εντελώς στο ασυνείδητο της ηδονής, κατάλαβε τι έμελλε να του συμβεί, αλλά δε θέλησε να σταματήσει. Συνέχισε. Συνέχισε με άκρατη ευχαρίστηση, ώσπου τίναξε από μέσα του αυτό που τον έκανε άνδρα: το σπέρμα του, την ίδια στιγμή που απ' το λαρόγγι του άφηνε να βγει αυτό που τον έκανε άνθρωπο: η ψυχή του.

Το μόνο που έμεινε μετά ήταν ένα σώμα κορεσμένο, άδειο. Ο άνδρας της κραυγής ήταν νεκρός. Ο άνδρας της κραυγής ήταν ένας άνθρωπος που βάδιζε και είχε κάνει μια στάση μετά από σχεδόν έναν αιώνα αδιάκοπο περπάτημα. Ήταν ενενήντα εννέα χρόνων και πέθανε γνωρίζοντας πως θα γινόταν πατέρας για τρίτη φορά. Η γυναίκα του θα το μάθαινε λίγες εβδομάδες αργότερα.

*Ένα θαυμάσιο μυθιστόρημα μαγικού ρεαλισμού,
στην παράδοση του Χουάν Ρούλφο
και του Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες.*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ. ΣΗΖ. 16372